

ÓVÓRENDSZABÁLYOK

a vasúti ipari szak-, segéd-, szállító
és egyéb munkások balesetvédelmére.

B U D A P E S T
1949.

Óvórendszabályok

**a vasúti ipari szak-, segéd-, szállító
és egyéb munkások balesetvédelmére.**

Ezeknek az óvórendszabályoknak, a személybiztonság megóvására vonatkozó egyéb rendeleteknek, utasításoknak és rendelkezéseknek be nem tartása, történjék az akár könnyelműség, fegyelmezetlenség, gondatlanság, akár túlzott vagy rosszul alkalmazott buzgóság miatt, szigorú büntetést von maga után még akkor is, ha baleset nem is történt. Indokolt esetben az illető alkalmazottak ellen a bűnvádi eljárás is megindul.

Általános rendelkezések.

1. Tilos

ittas, részeg embert a műhelybe bebocsátani, a munkánál megtérni, szeszesített a munkahelyre vinni, ott tartani, munkaközben fogyasztani.

A munkástársak kötelesek az ittasságot vagy részegséget az illetékes művezetőnek vagy a munkástárs felettesének azonnal bejelenteni. Az ittas vagy részeg egyént a munkahelyről azonnal el kell távolítani és állapotáról ittassági jegyzőkönyvet kell felvenni.

2. Tilos

minden civódás, inceselkedés, pajkosság és játék a műhelyben, valamint munkaközben a munkatársak zavarása, figyelmet igénylő munka közben pedig a beszélgetés:

3. Tilos

lepihenni olyan helyen, ahol a gépek megindulása, anyagok omlása, ártalmas gőzök és gázok képződése vagy egyéb, üzemközben előfordulható változás az ott tartózkodó testi épségét veszélyezteti.

4. Tilos

gépnél munkát vállalni olyan munkásnak, aki eskórban (nyavalyatörésben), egyéb fajta görcsökben, süketségben, nagyfokú és szemüveggel kellőleg nem javítható rövidlátásban vagy más, szembeötlő testi hibában szenved.

Azok a munkások, akik szédülést éreznek, saját érdekükben tartoznak ezt bejelenteni.

5. Tilos

bármely csekély balesetet is elhallgatni, eltitkolni, a sérüléseknél a sebet kezelés nélkül hagyni.

Mindenkinek érdekében áll minden balesetet azonnal közvetlen feljebbvalója tudomására hozni, ezért minden balesetet, sérülést azonnal be kell jelenteni.

6. Tilos

a mentőszekrény tartalmát vagy egyéb mentő- és segélynyújtófelszerelést rendeltetésének meg nem felelő célra felhasználni, beszennyezni vagy rongálni.

A kötőszerszám mindig kéznél legyen.

Balesetknél, különösen tömeges balesetknél mindenkinek a legnagyobb odaadással kell segítséget nyújtani. Aki ebben nincs kiképezve, ügyeljen, hogy ne ártson.

7. Tilos

a munkásnak más műhelyi osztály helyiségébe belépni, mint amelyikhez tartozik, kivéve, ha a belépésre külön felhatalmazása vagy utasítása van, vagy ha a belépés a szolgálatával jár.

8. Tilos

próbaterebben (robbanómotor, villamos) az oda beosztottakon kívül másnak tartózkodni, valamint a próbatermi berendezéseket másnak üzembehelyezni, mint akit arra kiképeztek és azok kezelésével megbíztak.

9. Tilos

sötét helyiségbe és sötét munkahelyre világítóeszköz nélkül belépni.

Tűzveszélyes anyagok közelében, továbbá padláson, pincében csak teljesen zárt kézilámpát szabad használni.

10. Tilos

a közlekedési utakat, a rendes és a vészkijáratokat anyagok felhalmozásával vagy szállítóeszközök otthagytásával akár tartósan, akár átmenetileg elzárni vagy eltorlaszolni.

Az olyan kiálló szögeket, amelyek útban vannak és balesetet okozhatnak, el kell távolítani.

11. Tilos

aknákat, süllyesztőket, gödröket, árkokat fedetlenül hagyni, hacsak a felügyeletről vagy minden oldalon alkalmazott derékmagasságú elkerítésről, jelzésről, sötétben pedig megfelelő világításról gondoskodás nem történt.

A csatornák és egyéb aknák fedeleit a munka elvégzése után azonnal vissza kell rakni.

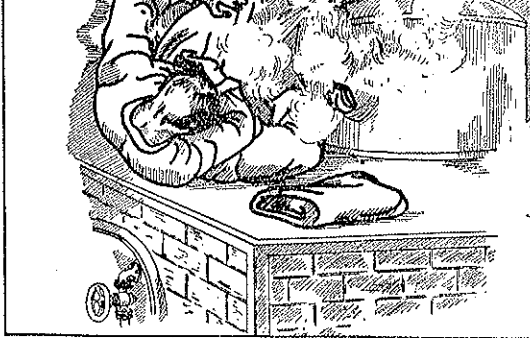
Kazánok és erőgépek.

12. Tilos

a műhelyfőnöktől vagy az illetékes szolgálati főnöktől kapott felhatalmazás nélkül bárkinek a kazánházba, gépházba, légtermelő- vagy szivattyú-, valamint egyéb erőműtelepre belépni.

13. Tilos

a szolgálati főnök külön engedélye nélkül a fenti helyiségekben vagy telepeken másféle munkát végezni, mint ami a kazán vagy a gép működéséhez, karbantartásához szükséges.

14. **Tilos**

a kazán oldalfalazatához támaszkodni, a kazánra vagy annak burkolófalazatára lefeküdni.

15. **Tilos**

műhelyi kazánba mindaddig bebújni, amíg az üzemen kívül helyezett kazán az üzembelenlétől és az azt tápláló szivattyútól nincs teljesen elkülönítve.

Az elkülönítés a közös gázvezetősonek és tápcsonek vakkarimával való elzárásával történjék. A lefejtőváltó vagy tolattyú közös csővezetékét szintén szét kell választani.

16. **Tilos**

gőzben lévő kazánokon csavarokat úgy meghúzni vagy olyan szereléseket végezni, hogy ezek következtében — pl. csavarszakadás folytán — forró víz vagy forró gőz forrázást okozhasson.

A kazánmosófedelek utánhúzását csakis az erre hivatott személyzet végezheti a szükséges óvatosság szem előtt tartásával.

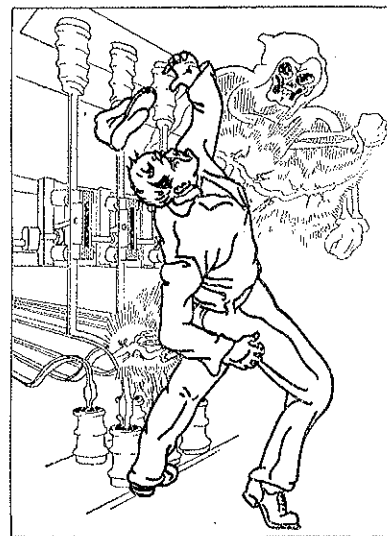
17. Tilos

kazánvíznyomásoknál — ha szakadt forreső van eldugulva — a tűszekrényben vagy a fűtszekrényben tartózkodni.

18. Tilos

nagy nyomás alatt álló folyadék finoman porlasztott sugarába állni vagy valamely testrészt abba beletartani.

Villamosáram.

19. Tilos

mert életveszélyes, bármely villamosgép vagy berendezés feszültség alatt álló részének megérintése, testtel vagy jólvezető tárgyakkal megközelítése.

Kedvezőtlen körülmények között a jólvezető talajon vagy éppen fémalkatrészen álló egyén testén kis feszültség hatására is a szervezetre veszélyes áramerősség folyhatik át. A villamos ív hőhatása vagy fényhatása is veszélyes lehet az emberi szervezetre.

20. Tilos

a villamosberendezést arra nem hivatott egyénnek üzembe- vagy üzemben kívül helyezni, valamint villamosberendezéseken vagy villamosgépeken a vonatkozó utasítások betartása nélkül dolgozni.

Ilyen munkákat csak olyan alkalmazottak végezhetnek, akiket erre kioktattak és akiknek a villamos munkák elvégzésére a szolgálati főnöktől megbízásuk van. A külön előírt védőföldelések jó állapotára nagy gondot kell fordítani.

21. Tilos

a kazánokban, tartányokban, vasszerkezeteken, aknában, egyéb fémfalú helyeken, továbbá nyirkos, nedves vagy átázott helyiségekben mást, mint az erre a célra szolgáló kis, legfeljebb 24 Volt feszültségű berendezéseket használni.

22. Tilos

villamos ívhegesztésnél másnak ott tartózkodni, mint akinek arra megbízása van és aki kellő oktatásban részesült.

23. Tilos

sötétszínű védőüveggel ellátott álarc, azbesztkesztyűk és bőrkötény nélkül ívhegesztést végezni.

24. Tilos

ívhegesztést végezni anélkül, hogy a villamos ív fényét ellenzőkkel — különösen oldalirányban — jól el ne takarnók, hogy a távolabb tartózkodók is meg legyenek védve annak káros fény- és hőhatásától.

Az ívhegesztést lehetőleg erre a célra berendezett zárt helyiségben, száraz talajon vagy deszkán állva kell végezni. A szellőzésről gondoskodni kell.

A hegesztőgép burkolatát földelni kell. Az áramforrás kapcsolója és a hegesztőgép között a kábelnek, valamint a hegesztőfogó markolatának a szigetelése jó állapotban legyen. Ha bármilyen rendellenesség mutatkozik, úgy azt haladéktalanul jelenteni és annak rendbehozatalát azonnal kérni kell. A hegesztőgépet a hálózathoz kapcsolni, illetve leszerelni csak az azzal megbízott villanyszerelőnek szabad.

25. Tilos

nagyfeszültségű vezetékek alatt lévő járóművek tetejére felmenni.

26. Tilos

nagyfeszültségű berendezés vagy vezetékek közelében szabad vízsugárral öntözni vagy tüzet oltani.

Tűz esetén ilyen helyeken csak különleges oltókészüléket, vagy pedig homokot szabad használni.

Munkagépek és közlőművek.

27. Tilos

bármely munkagéphez másnak hozzányúlni, azt kezelni, mint aki erre megbízást kapott.

Olyan gépeken, amelyeket többen is használnak, úgymint nyírógép (olló), körfűrész, szalagfűrész, fagyalógép, famegmunkálógép stb. szintén csak olyan egyének dolgozhatnak, akiket a gépekkel való bánásmódra kellően betanítottak; a szolgálati főnökség által külön felhatalmaztak, és ezt a felhatalmazást az illető munkás »Óvórendszabályok« című könyvecskéjébe bejegyezték.

28. Tilos

ollón, lyukasztón, körfűrészben, szalagfűrészben, fagyalógépen vagy marógépen 18 éven aluli egyéneknek dolgozni.

Kivételek azok a tanoncok, akik tanonccsoktatóik felügyelete alatt dolgoznak ezeken a gépeken.

29. Tilos

gépet megindítani, mielőtt annak üzemképességéről meg nem győződünk.

A gépeken, a közlőművön vagy szíjakon előforduló bármilyen rendellenességet a művezetőnek vagy az illetékes műszaki közegnek azonnal be kell jelenteni. Meg kell győződni különösen arról, hogy a védőkészülékek jó állapotban vannak-e. A segédgépeknél dolgozó munkások kabátja teljesen be legyen gombolva, a kabátujjak pedig a csuklótájon az alsókarhoz simuljanak, vagy kezelővel legyenek odaszorítva. A gyűrűk viselését kerülni kell. A munkagépen a munkadarabot úgy kell befogni, hogy az szilárdan és biztosan álljon.

30. Tilos

szegecselés, vésés, kovácsolás, hegesztés közben, továbbá nyírógépen, körfűrészben, szalagfűrészben vagy egyéb munkagépen végzett munka közben beszélgetni.

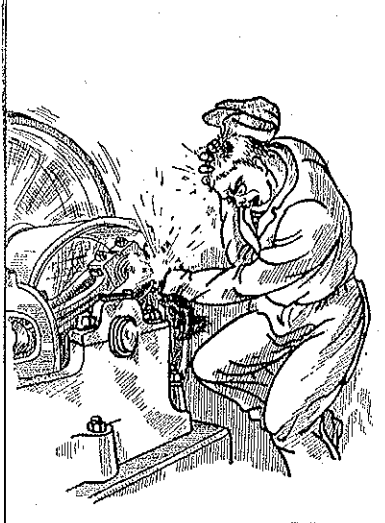
31. Tilos

bármely megmunkáló- vagy segédgépen a védőburkolat használata nélkül dolgozni.

32. Tilos

a védőburkolatot a gép mozgása közben meglazítani vagy eltávolítani.

Ha a védőkészülék nincs rendben, úgy ezt az illetékes feljebbvalónak azonnal jelenteni kell.

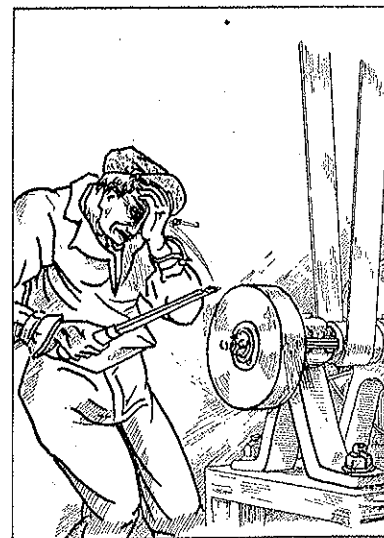
33. Tilos
mozgó gépalkatrészeket tisztítani.

34. Tilos
mozgásban lévő kör- vagy szalagfűrész, vagy egyéb munkagép alól a forgácsot, fűrészport eltávolítani.

35. Tilos

acélra és kovácsolt vasra meneteket szárazon, olajozás nélkül vágni.

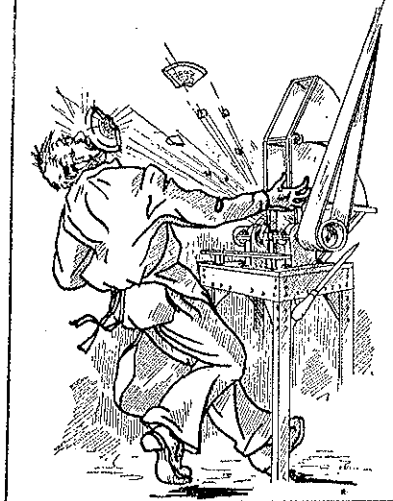

36. Tilos

a köszörűköveken támaszték nélkül, tehát szabadon, valamint a helyes forgási iránnyal ellentétes irányban köszörülni.

37. Tilos

kis tárgyakat befogás nélkül köszörülni.

38. **Tilos**

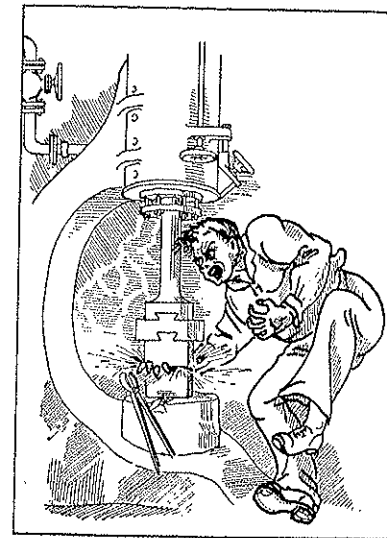
védőkészülék nélküli karborundum-csiszolókorongon szármot csiszolni.

39. **Tilos**

vékony tárgyakat befogás nélkül csiszolni.

40. **Tilos**

kőfűrészzen vagy gyalúgépen vékony és 50 mm-nél keskenyebb fadarabot csupán kézzel tartva vágni, illetve gyalulni.

41. **Tilos**

a gőzkalapács üllőjét megnedvesíteni, munkaközben a gőzpöröly alá hajolni vagy a gőzpöröly alá nyúlni.

42. **Tilos**

a gőzpöröly körül álldogálni vagy azon az oldalon dolgozni, amelyiken a kalapácsvezető nem figyelhet a kovácsolómunkásra.

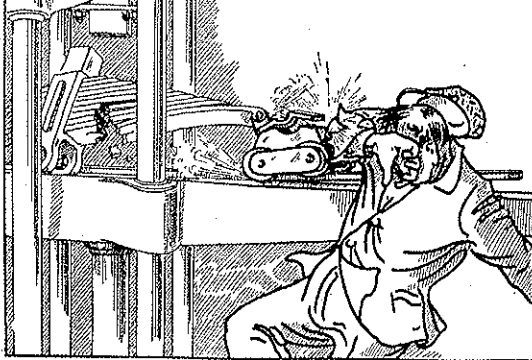
43. **Tilos**

vasvágásnál a gőzpörölyt addig leejteni, amíg a vezető meg nem győződött arról, hogy az elrepülő vas senkit sem sérthet meg.

44. **Tilos**

edzett acélt gőzpöröllyel törni vagy ollón vágni.

45. Tilos

rúgópróbálás közben a lenyomott rúgóhoz közeledni.

46. Tilos

keréksajtónál a gép működése közben a kerékagyhoz, forgattyúnyakhoz nyúlni.

47. Tilos

tanoncnak — felügyelet nélkül — gépszíjat feltenni.

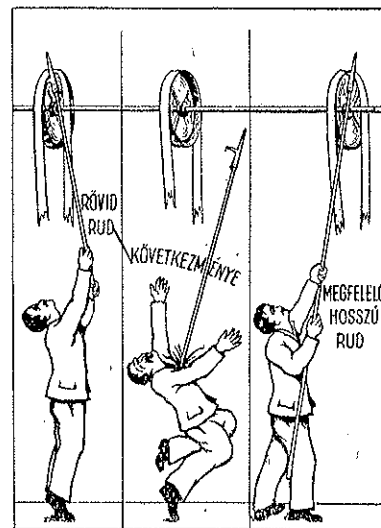

48. Tilos

a gépszíjat pusztá kézzel feltenni.

49. Tilos

a mozgásban lévő közlőmű közelében munkálatokat végezni vagy olyan előkészületeket tenni, amelyeknél a munkás a mozgó részekhez közel juthat.

50. Tilos

rövid szíjváltórudat használni, hosszú szíjváltórudat pedig a helytelen forgásirányban alkalmazni.

A szíjváltórúd hosszmérete akkor helyes, ha szíjfeltevéskor a rúd térden alul ér.

51. Tilos

közlőművet másnak kenni, mint külön erre a munkára kijelölt egyénnek.

A közlőműkenéssel foglalkozó munkásnak csak egészen begombolt kabátban szabad dolgoznia. A kabátujjak csuklótáján a karhoz simuljanak vagy kézelővel legyenek odaszorítva. A munkaruhák zsebeiből ne álljon ki rongy és kóc. A felsőkabát zsebeiben a szerszámokat (vonalzót, szíjgyártókést) úgy kell elhelyezni, hogy a mozgó gépszíj azokat onnan ki ne ragadhassa.

52. Tilos

szíjat varrni, ha a szíj a forgó közlőmű tengelyén fekszik.

A szíjat varrás vagy foltozás közben a tengelytől el kell távolítani és fel kell függeszteni. Szíjvarrás csak az arra kijelölt egyén által végezhető.

53. Tilos

a közlőműszíjak gyantázása.

Kenőccsel is csak állás közben szabad a szíjakat megkenni.

Szerszámok.

54. Tilos

hibás szerszámokat és munkaeszközöket használni.

Életlen vágószerszámot, elkopott csavarkulesot, kiperemesedett hidegvágót, vésőt vagy hasonló, szemmel láthatóan nem teljesen ép

szerszámot, nyelén nem elég szilárdan ülő kalapácsot, fejszét, csákányt stb. azonnal ki kell javítani vagy ki kell cserélni. A szerszámok repedéseire nagyon ügyelni kell, mert a repedések a törés kezdetét jelentik.

55. Tilos

markolatnélküli reszelőt használni és reszelőket egymásra dobálni.

56. Tilos

légszerszámmal dolgozni arra kellően ki nem oktatott egyénnek.

57. Tilos

légszerszámmal szilánkmentes védőszemüveg használata nélkül dolgozni, valamint csiszoló-légszerszámmal csiszoló-védőburkolat használata nélkül dolgozni.

58. Tilos

festékszóró-légszerszámmal levegőszűrő- (tisztító) betétes védőálarc vagy frisslevegős légzésvédőkészülék nélkül dolgozni.

59. Tilos

a szerszámbetétet a légkalapácsból levegővel kifúvatni, valamint a légszerszámot mások felé tartani, vagy azt oly módon állítani, hogy abból a levegő bárkinek az arcába áramolhassék.

Csak a légvezeték elzárása után kézzel szabad a betétet kiverni, valamint kenést vagy vizsgálatot végezni.

60. Tilos

a légbeeresztőszelepet addig kinyitni, amíg a szerszámot rá nem nyomtuk a megmunkálandó tárgyra és azt a tárgyról addig elvenni, amíg a légbeeresztőszelep el nincs zárva.

Munka közben ügyelni kell arra, hogy a szerszámbetét ki ne repüljön.

61. Tilos

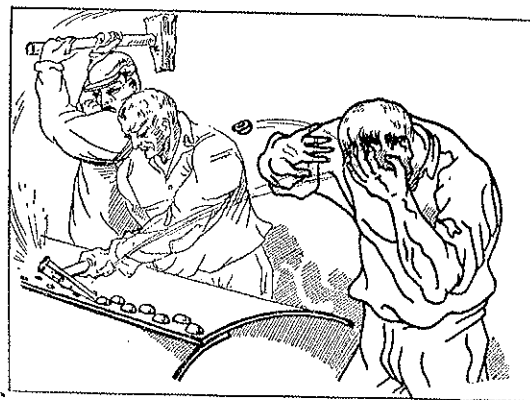
a légszerszámot akár betéttel, akár betét nélkül levegőnyomás alatt hagyni.

62. Tilos

a légvezeték a tömlők összehajtásával elzárni.

Mindig a vezeték váltóját kell zárni. A légvezetéktömlők tömítetlenségeinek a keresésénél a tömlőket a szemtől lehetőleg távol kell tartani.

Szilánkok, szálkák és repeszdarabok.

63. Tilos

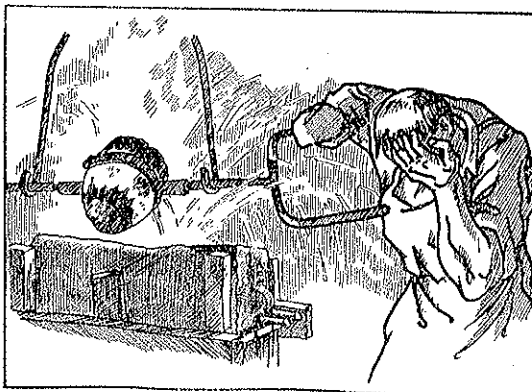
olyan állásban vésni, faragni, szegecsfejet vagy csavaranyát levágni vagy esztergályozni, amelyben az elrepülő szilánkok, forgácsrészek vagy fejek, anyák más személyt vagy kényesebb gépet veszélyeztethetnek.

A szegecsfejek levágásánál a leváló részek felfogására seprőt kell használni vagy védőernyőt kell felállítani.

64. **Tilos**

bármely mozgásban lévő segédgépen a forgácsot pusztán kézzel eltávolítani.

65. **Tilos**

védőszemüveg használata nélkül fémöntést, olvasztást, köszörű- és csiszolókorongok szabályozását, élesítését

végezni, szegecselésnél a fejezőt tartani, továbbá a tömörítést, vésést, faragást, kazánkőlekalapálást, melegfém-fűrészelést, hegesztést, marószerekkel (savak, lúgok) bármilyen és végül minden egyéb olyan munkát végezni, amelynél szilánkok vagy repülő cseppek a szemet veszélyeztetik.

Az a körülmény, hogy védőszemüveg nélkül a munka könnyebben végezhető, nem mentség. A védőszemüveg párasodása ellen száraz glicerinszáppant vagy páramentesítő zselatint kell használni.

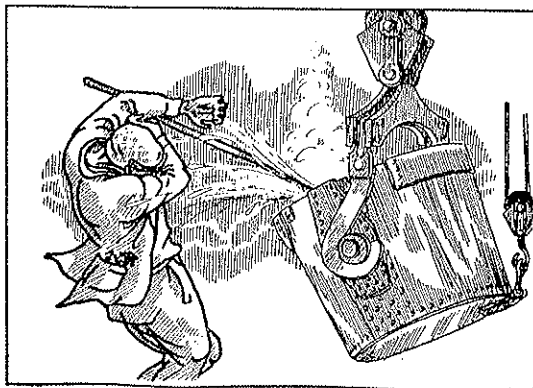
66. **Tilos**

lábbeli nélkül járni olyan helyeken, ahol éles szilánk, forgács, izzó- vagy maróanyag kerülhet a padlózatra.

Forró, izzó, maróanyagok.

67. Tilos

kiöntésnél az olvasztott fémbe nedves vagy hideg kanállal nyulni, nedves vagy hideg állapotban kiönteni vagy alapozni.

68. Tilos

olvasztott vasba vagy egyéb fémbe nedves vagy hideg rúddal vagy egyéb szerszámmal belenyulni és a salakot ily módon az olvasztott fém felületéről eltávolítani.

69. Tilos

tökéletesen ki nem szárított alkatrészeket edzésnél a forró edzőoldatba helyezni.

70. Tilos

kovácsolás, melegítés, stb. közben izzó vasdarabokat a földön hevertetni.

71. Tilos

maró folyadékot olyan helyzetben kiönteni, kezelni vagy abba tárgyakat helyezni, amely helyzetben a kifolyó vagy szétfröccsenő folyadék a testi épséget veszélyeztetheti.

72. Tilos

gumikesztyű vagy gumiujjak nélkül olyan tárgyakat megérinteni, amelyeknél a kezek savval vagy más maróanyaggal jöhetnek érintkezésbe.

73. Tilos

kénsav kezelése (akkumulátortöltögetés) közben az ablakokat és szellőzőnyílásokat zárva tartani.

Kíváncos szájvédő belégzőkészüléket és saválló munkaruhát vagy köpenyt viselni.

Tárgyak omlása, dőlése, esése.

74. Tilos

tárgyakat vagy alkatrészeket szerelni akkor, amikor azok leesés ellen nincsenek biztosítva.

75. Tilos

a tartóbakokra szerelt gépjármű motorját megindítani.

76. Tilos

szereléseknél szerszámokat vagy járműalkatrészeket a járművek tetején vagy egyéb magas helyen hagyni vagy onnan ledobálni.

77. Tilos

minden olyan tartányba, továbbá szénürítő-, kőtároló és egyéb berendezésbe belépni, beszállni vagy bebújni, amelyből a raktározott anyagot alul ürítik ki, kivéve ha erre felelős személy utasítást ad.

Az elzárórekeszeket és a rakományt ilyen esetben gondosan meg kell vizsgálni, valamint a megfelelő segédeszközöket (mászóvasakat, létrákat, hidakat, köteleket stb.) kell használni.

78. Tilos

bármely okból a láncon vagy kötélén függő, felemelt tárgy alatt tartózkodni vagy alája kézzel benyúlni, a felemelt tárgyra ráállni vagy járműemelés közben a járművön vagy alatta tartózkodni.

Kivételt képeznek olyan nagy műhelyek állandó futódarui, ahol szakavatott munkások végzik a felemelendő tárgyak megerősítését és a szállítást. Azonban itt sem szabad a tárgyak, ú. m. járművek, kazánok stb. emelése közben a tárgyak alatt tartózkodni, vagy alája kézzel benyúlni.

Erre vonatkozóan a darun, valamint minden munkavágárnyal szemben a falon jól láthatóan »Kazánemelődarun függő tárgy alatt tartózkodni szigorúan tilos« feliratú táblát kell elhelyezni.

79. Tilos

olyan ideiglenes állvány alatt járni vagy tartózkodni, amelyen munkások dolgoznak, valamint kocsinak olyan részén tartózkodni, ahol a nem rögzített tolóajtó a testi épséget veszélyezteti.

Személyek esése, zuhanása.

80. Tilos

vizsgálati jellel és számmal el nem látott bakot, építőlétrát, mászólétrát állványok készítéséhez felhasználni.

Ugyanez a szabály érvényes egyéb létrára is. Ezeket az eszközöket és az állványépítéshez szükséges póznafákat és pallókat használatuk előtt a csoportvezetőnek meg kell vizsgálnia és ha azokon sérülést talált, azonnal jelentést kell tennie.

81. **Tilos**

a süllyesztőt vagy szállításokra szolgáló aknát fedetlenül hagyni, ha csak felügyeletről, minden oldalon kerítésről, jelzésről, sötétben pedig megfelelő világításról gondoskodás nem történt.

82. **Tilos**

biztonsági öv nélkül magasan lévő munkahelyen dolgozni vagy oszlopra felmászni, kivéve ha lecsúszást meg-

akadályozó egyéb védőberendezés nem áll rendelkezésre.

A biztonsági öv kötelét jól meg kell erősíteni és annak a hossza csak olyan lehet, hogy a munkát ne akadályozza.

83. **Tilos**

lábléc nélkül lejtős feljárókat, laza- vagy töröttfokú létrákat és töröttpallójú állásokat használni.

Rakodás, emelés, hordás.

84. Tilos

kazánt vagy egyéb súlyos tárgyakat művezető jelenléte nélkül emelni vagy szállítani.

Ha a tárgyat (kazánt) két macskával emelik, a megkötési helyeket úgy kell megválasztani, hogy a horgok lehetőleg egyformán legyenek megterhelve. Ha valamely ok miatt ez nem lehetséges, ellenőrizni kell, hogy a jobban terhelt horogra a megengedettnél nem esik-e nagyobb terhelés. Amennyiben az nagyobb lenne, a tárgyat a daruval megemelni nem szabad. Ha kazánemelésnél az említett túlterhelés mutatkoznék, a kazánból a tűz- és buroksövek, valamint a túlhevítő elemek kiszerelelők, valamint a kazánkő eltávolítandó. Ha a felsorolt alkatrészek eltávolítása után is a megengedettnél nagyobb terhelés esnék valamelyik horogra, a fentiek értelmében a túl súlyos darabokat nem szabad a daruval megemelni.

Ügyelni kell arra is, hogy a teher az emelés és szállítás közben valamely útbanfekvő tárgyba bele ne ütközzék.

85. Tilos

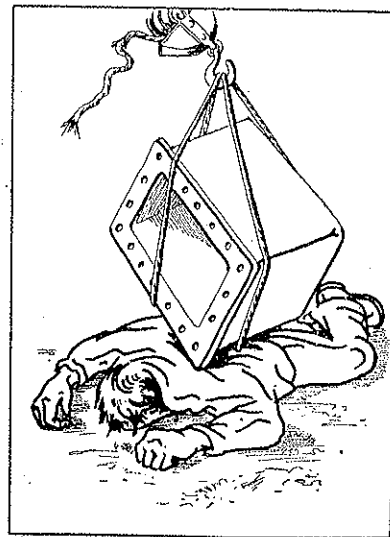
emeléseknél más emelőkészüléket, csigasort, láncot vagy kötelet használni, mint amelyet a művezető kijelöl.

Csak olyan eszközöket szabad az emeléshez használni, amelyeket az emelendő tárgy súlyához mértén már kipróbáltak. Ezek az eszközök

sorszámmal és vizsgálati jellel vannak ellátva és időszakonként vizsgálat alá kerülnek. Használatuk előtt a csoportvezetőnek és a használónak meg kell győződnie arról, hogy azokon nincs-e sérülés.

A teher emelése lassan, egyenletesen, lökésmentesen történjék, nehogy a teherlánc dinamikus igénybevételnek is ki legyen téve.

A futódaru Gall-láncait havonta kell megvizsgálni.

86. Tilos

hibás emelőkészüléket, csigasort, láncot vagy kötelet használni.

Ezeket a hibás készülékeket jelenteni kell a művezetőnek.

87. Tilos

az emeléssel foglalkozó személyeket zavarni.

88. Tilos

forgatókaros emelőkészülékeknél (csörlőknél) a teher leeresztésekor a forgatókart eleresztetni.

89. Tilos

kazánok emelésénél a kazánok átkötéséhez láncot használni.

Erre a célra csak vastag kenderkötelet szabad használni. Hogy az átkötés és felfüggesztés hányszoros legyen, azt előírás, mérnök vagy művezető állapítja meg.

Kazánt vagy egyéb súlyos tárgyat külön gonddal kell átkötni, hogy az emelés közben meg ne csússzék. A teher és a kötél közé puhafa-palló darabokat vagy vastagrétegű rongyot kell elhelyezni, hogy a kötél meg ne sérüljön.

A teher felfüggesztése stabilis helyzetű legyen, azaz a teher súlypontja a teheremelő-horog alá essék.

Tilos a köteleket a horogba erőszakkal bekényszeríteni vagy kalapáccsal beverni. Ügyelni kell arra, hogy ne kerüljön a kötélág éppen a horog orrára, mert innen a teher alatt a kötél könnyen leugrik és a teher lezuhan, vagy pedig a horog túlterhelés következtében eltörik.

90. Tilos

felemelt súlyos tárgyakat az emelőn, darun, láncon, kötélén, stb. a munka szünetelésekor függve hagyni.

A tehernek a horogról történő leakasztása előtt meg kell győződni arról, hogy biztos-e az alap, amelyre a terhet el kell helyezni. (Nem billenhet-e meg.)

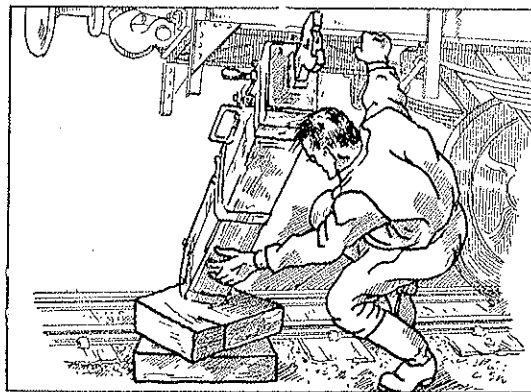
91. Tilos

felemelt járóművet az emelőkészüléken hagyni, kivéve a helyhez kötött és önzáró csavarmenettel ellátott emelő-orsóval bíró emelőket.

Egyéb szerkezetű emelőkön történő emeléseknél a felemelt járóművek biztosításáról bakok, pallók vagy gerendák alkalmazásával kell gondoskodni.

92. Tilos

kikötött kocsit ágytok vagy az azt helyettesítő fatuskó nélkül kerékpárookra állítani.

93. Tilos

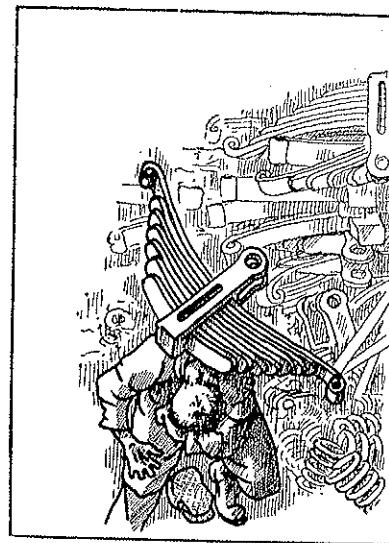
járóművet egyik végén úgy emelni, hogy a másik végén lévő kerékpár csúszás vagy gördülés ellen ne legyen biztosítva.

94. **Tilos**

kerékpárt, kereket vagy abroncsot szabadon gurítani.

Kerékpárnál csak lassú, kézzel is könnyen fékezhető gurítás van megengedve. Az egymásután gurított kerékpárok között távközt kell hagyni. A kerékpárgurítás úgy történjék, hogy a munkás a sínek között haladjon és a tengelynél, nem pedig a keréknél fogva hajtsa a kerékpárt. Kereket az agyfuratba helyezett fadoronggal, óvatosan szabad továbbítani. Abroncsok szállítására szállítóeszközt kell használni.

95. **Tilos**

a tárgyakat dobálni, élükre állítani, egyenetlen talajra rakodni.

Rakodásnál és átrakásnál mindig a legközelebb eső tárgyat kell leemelni, először a felüllevőket, azután az alsóbbakat. A csúszó és gördülő tárgyakat rögzíteni kell.

96. **Tilos**

a tárgyakat szabad kézzel megfogni ott, ahol azok sérülést okozhatnak.

97. **Tilos**

jároművek mozgatására szolgáló berendezéseknél (pl. csörlőknél) a drótkötelet csupasz kézzel megfogni.

Erre a célra megfelelő eszközt kell használni.

98. **Tilos**

J-, Jh-, Jz- és Jzk-sorozatú és egyéb kocsikba az ajtók kitérítése mellett rakodni.

Rakodásnál a csapóajtókat le kell venni, vagy ha a szerkezet megoldás megengedi, oldalirányba el kell tolni.

Szállítás, tolatás, mozgás.

99. **Tilos**

a műhelyek területén jároművek emberi erővel történő tolatását azok ellenőrzésével megbízott felügyeleti közeg (tolatásvezető) jelenléte és rendelkezése nélkül végezni, valamint a tolatást addig megkezdeni, amíg annyi résztvevő személy nincs jelen, amennyi a kocsis gyors megállításához szükséges. Bakon álló jároművekre jároművet tolni tilos.

Közlekedési vagy olyan vágányokon, ahol tolatást vagy kocsi- tolatást végeznek, a bakon álló vagy emelővel megemelt jároművet »Megállj !« (piros) tárcsával kell fedezni.

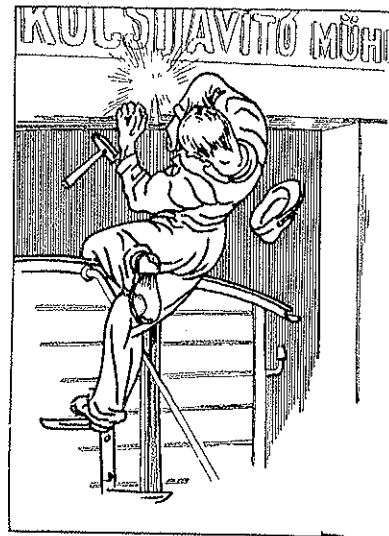
100. Tilos

járművek kézi tolatásánál az ütközőkre támaszkodni és a járműveket ütközőknél fogva tolni vagy húzni, valamint tolatás közben a kocsik között vagy a vágányban menni.

A járműveket oldaluknál vagy sarkuknál fogva kell tolni.

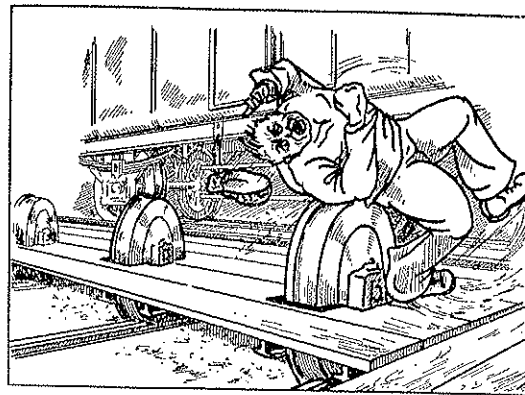
101. Tilos

emberi erővel $3^0/00$ -nél meredekebb lejtőn vagy egyszerre három kocsinál többet tolatni, valamint járművet — ahol annak mozgását nem lehet idejében észrevenni — anélkül tolatni, akár épületbe, akár épületből, hogy a jármű jövetelét valaki előlmenve, hangos figyelmeztetéssel és egyéb, szabályszerű módon ne jelezné.

102. Tilos

kapukon áthaladó járműveken tartózkodni, azokon dolgozni, azokra fel- vagy róluk leugrani vagy mellettük járkálni.

103. Tilos

tolópadra és egyéb mozgó járműre felugrani vagy arról leugrani.

A tolópadvezető jelzéseit mindenkinek figyelembe kell venni és a mozgó tolópad elől idejében ki kell térni. Tolópadon vagy fordítón lévő járóművet elmozdulás ellen biztosítani kell.

104. Tilos

a tolópadot és darut másnak kezelni, mint akit azzal megbíztak.

105. Tilos

szállítókocsit, pályakocsit vagy a kerékpárszállításra szolgáló kis tolópadot szabadon gurítani vagy rajtuk ülve, azokat lábbal hajtani.

Ezeket csak olyan módon szabad mozgatni, hogy megállításuk bármikor biztosítva legyen.

106. Tilos

gépierejű targoncát, szállítóeszközt olyannak vezetni, aki arra nincs kiképezve és felhatalmazva.

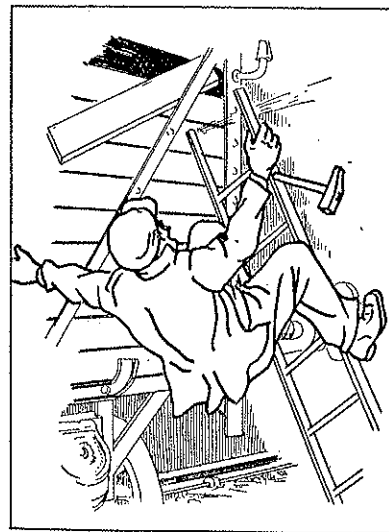
107. Tilos

jelzőberendezés (kürt, duda, stb.) nélkül vagy hibás jelzőberendezéssel gépierejű targoncát üzemben tartani.

Menetközben a legnagyobb körültekintéssel és elővigyázattal kell eljárni.

108. Tilos

egymáshoz közelálló és szabadon lévő járóműveket — az előttük, illetve mögöttük lévő járóművek kerekeinek aláékelése nélkül — javítani, valamint kocsikat aláékelés, illetve megfutamodás ellen biztosítás nélkül hagyni.

109. Tilos

olyan vágányokon álló járóműveken dolgozni, amely vágányokon tolatást szoktak végezni, hacsak a járóművek mindkét irányban jelzőtárcsákkal vagy pirosfényű jelzőlámpával nincsenek fedezve.

A jelzőtárcsákon a vonatkozó vágány számát is fel kell tüntetni, továbbá minden munka megkezdése előtt a járóművek szabályszerű fedezéséről az illetékes művezetőnek meg kell győződnie.

Tolatások vagy egyéb járómű mozgatások kezdete előtt a tolópad csoport két tagja a járóműveken, a járóművek mellett vagy a járóművek alatt dolgozók figyelmét előszóval hívja fel a bekövetkező járóműmozgásokra. A tolatócsoport egyik tagja a járóművek egyik, másik tagja pedig a járóművek másik oldalán — lehetőleg egyvonalban — menjen végig a járóművek során és egymást keresztezve a járómű ellenkező oldalán térjen vissza. Visszafelé jövetkor győződjön meg arról, hogy a felhívásnak minden egyes, a járóművön vagy annak közelében dolgozó eleget tett-e, vagyis eltávozott-e a járóművek veszélyes közeléből. A tolatást csak akkor szabad megkezdeni, ha minden kétséget kizáróan megállapítást nyert, hogy a járóműveken vagy azok közelében már senki sem tartózkodik.

A tolatás megkezdése előtt a járóműveket fedező tilos táblákat az utolsó járómű domború ütközője mellé (menetirány jobboldalt) a két vágány közötti útra úgy kell elhelyezni, hogy a tárcsákat jól lehessen látni.

A tolatás egész tartama alatt a vágány mindkét oldalán a tolató személyzetnek állandóan csengőjelzést kell adni.

110. Tilos

a forgalmi vágányokba kapcsolódó javítóvágányokon a munkát megkezdeni, mielőtt a váltó olyan állásban rögzítettett, hogy a javítóvágányra nem lehet bejárni.

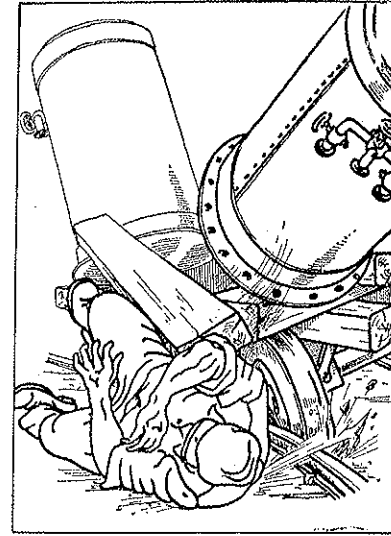
A váltó biztos rögzítéséről az előmunkás vagy csoportvezető köteles meggyőződni.

111. Tilos

hatóságilag előírt gőzmozdonyvezetői, villamosmozdonyvezetői vagy motorosjáróművezetői vizsgát nem tett egyénnek ilyen járóművet elindítani vagy pedig villamosmozdonyt, villamosmotoroskocsit feszültség alá helyezni.

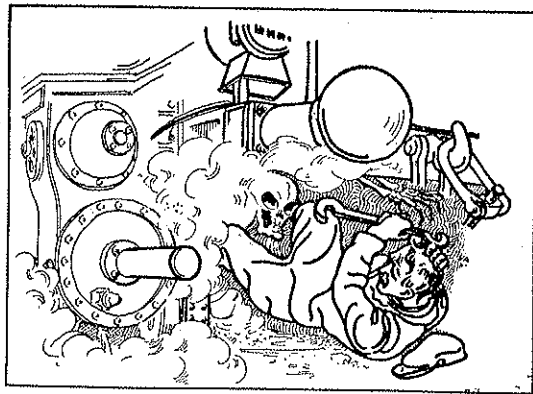
112. Tilos

kikötött mozdonyokat vagy kazánokat és egyéb nagyméretű tárgyakat pályakocsikra helyezve szállítani, ha a szállítmány nem fekszik szilárdan a pályakocsin vagy ha az elcsúszás, eldőlés vagy elmozdulás ellen nincs biztosítva.

113. Tilos

pályakocsira olyan nagyméretű tárgyakat rakni, amelyek a pályakocsi feldőlését vagy kisiklását okozhatják.

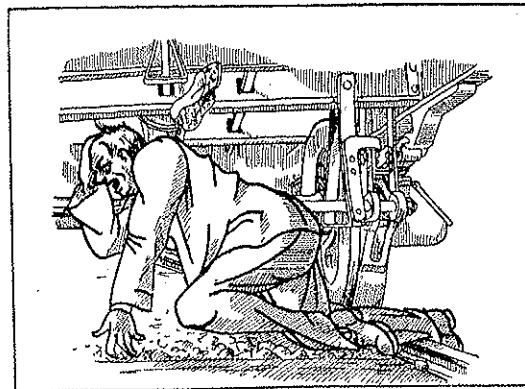
114. **Tilos**

befűtött mozdony alá bújni, hacsak a mozdony csatorna felett nem áll.

Kivétel a kisiklás vagy baleset, de a mozdony alatti munkálatokat ezeknél is kellő óvatosság és felügyelet mellett kell végezni. Csatorna felett álló, befűtött mozdony alá is csak a helyszínen lévő művezető vagy műszaki közeg engedélyével szabad bújni. Nagyobb műhelyekben elegendő a vizsgázott mozdonyvezető vagy csoportvezető személyes jelenléte. Fűtőházakban és fiókműhelyekben, ha ilyen felügyelet nem jut minden egyes mozdonyra, az ilyen mozdony szabályzójának a karjára, valamint az előtte és utána álló mozdony szabályzójának a karjaira is »Megindítani tilos« feliratú táblát kell akasztani. Valahányszor mozdony alá kell bújni, a kormányemeltyűt középre kell állítani, a gőzszabályzót pedig rögzíteni kell.

115. **Tilos**

a gépjármű motorját megindítani, ha alatta bárki tartózkodik.

116. **Tilos**

bármilyen jármű alatt bujkálni vagy egymáshoz közelálló ütközők között egyenes testtartással átmenni, valamint kapcsolás céljából mozgó kocsik közé lépni.

Tartányok.

117. Tilos

tartánykocsik, szerkocsitartányok, kazánok, kutak belsejében vagy csatornában bármilyen munkát mérnök vagy művezető, önálló és alműhelyekben és műhelyi kirendeltségekben a csoportvezető-szakmunkás távollétében megkezdeni és azt felügyelet nélkül folytatni.

Vonalon lévő kutakban végzendő munkánál a munkát megrendelő állomásfőnök vagy osztálymérnök megbízottja köteles jelen lenni.

118. Tilos

ásványi és növényi olajok, azok termékei, valamint benzin, benzol, toluol, xylol, cumol, terpentín, gázolaj, petróleum, solarolaj, solventnafta, kátrányolaj szállítására szolgáló tartányok tisztítását addig megkezdeni, amíg a központi szelepet és a leeresztőváltót ki nem nyitották és a maradékot le nem engedték.

Ezután a tartányt vízzel tele kell tölteni, majd a víz leeresztése, azaz a tartány kiöblítése után a nyitott szelepen és váltókon vagy a nyitott kupfedélen át gőzt kell bebocsátani.

119. Tilos

a tartányba annak kigőzölése és teljes kihűlése előtt és megfelelő felügyelet nélkül bemenni.

Szesz, faszesz, aceton és szörplé-moslék szállítására használt tartányba a tartánynak vízzel történt alapos kimosása után gőzölés nélkül, de csak kellő felügyelet mellett szabad bemenni.

120. Tilos

előírás szerint ki nem tisztított tartányú tartánykocsit javítás végett a műhely fedett területére állítani.

121. Tilos

tartánykocsik belsejébe nyílt lánggal bemenni vagy bevilágítani.

Erre a célra biztonsági vagy külön erre a célra szolgáló villamoslámpát kell használni.

122. **Tilos**

tartánykocsik, szerkocsitartányok és kazánok belsejében égő faszenet bármilyen célból elhelyezni.

Gázok.

123. **Tilos**

gáztartókkal felszerelt kocsit fedett műhelyi helyiségbe a gázlezáró keresztfej lezárása nélkül beállítani.

A keresztfej lezárását ólomzárral kell biztosítani.

124. **Tilos**

a gáztartó gázlezáró keresztfején lévő ólomzárt a műhelyben levenni,

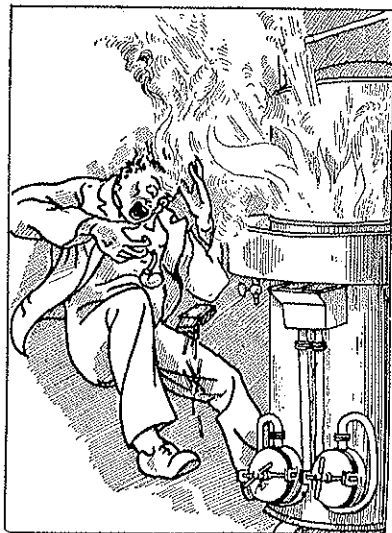

125. **Tilos**

a gáztartókat fedett helyiségben gázzal tölteni vagy azokat gázzal kipróbálni.

126. **Tilos**

autogén-hegesztési munkálatoknál illetéktelen egyéneknek ott tartózkodni és acetylénfejlesztő-helyiségekbe, karbidraktárakba a kezeléssel megbízott személyeken kívül másnak bemenni.

127. **Tilos**

acetylénfejlesztőhöz nyílt lánggal közeledni vagy annak közelében dohányozni.

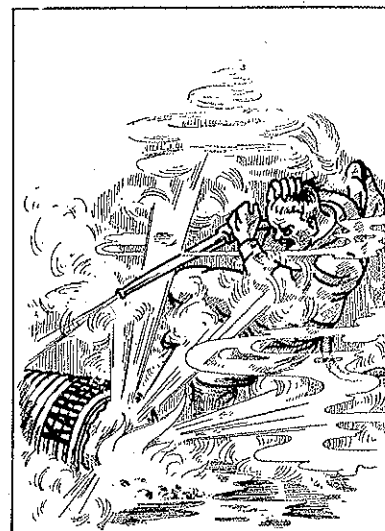
128. **Tilos**

a gáztárolóharangot teljesen víz alá meríteni és a gázt úgy kiengedni.

129. **Tilos**

a karbiddobozt nyitva tartani vagy azt acélvágóval felnyitni.

130. **Tilos**

a vízzel érintkező karbidból fejlődő gáz tüzeit vízzel oltani.

131. **Tilos**

rosszminőségű karbidot vagy karbidport felhasználni.

132. **Tilos**

érvényes hatósági használati engedéllyel nem bíró, 1 kg-nál nagyobb karbidtöltésű acetylénfejlesztőkészüléket és viharfáklyát használatba venni.

133. **Tilos**

a gázvezetéket és a gázpalackok szelepeit illetékteleneknek kinyitni.

134. **Tilos**

olyan helyiségekben, ahol acetylégáz ömlése észlelhető — amit fokhagymára emlékeztető szagáról fel lehet ismerni —, bármilyen tűz (láng, izzótest) vagy szikrát előidéző tárgy használata.

135. **Tilos**

oxygen- és egyéb gázpalackokat, azok szelepeit, szelep-védősapkáit olajjal, zsírral és egyéb gyúlékony anyaggal beszennyezni, a sapkákat felcserélni.

Ezekre a kocsibarakásnál is ügyelni kell. Gáznál a tömítetlenséget csak szappanosvízzel szabad kutatni. Üzemközben a gázbevezetés szabályozása csak az égő szelepével történhetik.

136. **Tilos**

szennyezett palackokat szakszerű tisztítás nélkül használatba venni.

Felesleges a sapkát kóccal felszorítani. Az oxigénnel érintkező surlódó felületeket csakis glicerines vízzel szabad kenni.

137. **Tilos**

oxygén- és egyéb gáspalackokat (tartályokat) érvényes hatósági használati engedély nélkül használni.

138. **Tilos**

gázzal töltött palackot dobálni, villamosvezetékhez, melegforráshoz közel helyezni vagy sugárzó hőnek (pl. nap-sütésnek) kitenni.

A palackokat hűvös helyen kell tartani és azokat eldőlés ellen biztosítani kell (lánc, bilincs stb.). Üzembehelyezés előtt a palackok szelepeit ki kell próbálni és ezért rövid időre lassan ki kell nyitni. A próbánál a munkásnak oldalt kell állnia; hogy a kiömlő gáz ne érje. Töltött palackot egy embernek csak tengelyen szabad szállítani.

139. **Tilos**

olyan hordókat, általában tartányokat, amelyekben vízben oldódó éghető- vagy vegyi anyagok voltak, azoknak vízzel történő kimosása nélkül hegeszteni.

140. Tilos

olyan hordókat, általában tartányokat, amelyekben vízben *nem* oldódó éghető vagy vegyi anyagok voltak, azoknak vízzel történő kiöblítése és azt követő kigőzöl-gése nélkül hegeszteni.

141. Tilos

a meggyújtott égőt a kézből letenni.

Láng visszacsapásakor az égő szelepét el kell zárni, a bekormozódott égőt gondosan meg kell tisztítani. Az égőt időközönként hűteni kell.

142. Tilos

az acetyléngázt rézzel érintkezésbe hozni.

143. Tilos

ón-, ólom- vagy horganytartalmú anyagok hegesztését zárt vagy rosszul szellőzött helyiségben végezni.

144. Tilos

sugárzás ellen védő szemüveg nélkül hegeszteni.

Nagy tárgyak hegesztésénél hővédőkesztyűt és kötényt is kell használni.

145. Tilos

olyan helyiségekbe, készülékekbe, tartányokba, gödrökbe, csatornákbba stb., amelyekben mérgező vagy kábító gőzök vagy gázok összegyűlhetnek, az elrendelt óvóintéz-

kedések betartása, óvőfelszerelések használata és megfelelő felügyelet nélkül belépni vagy beszállni.

146. **Tilos**

szerelőgödör felett álló gépjármű motorját járatni, ha a gödörben személyek tartózkodnak.

Egyéb tűzveszély.

147. **Tilos**

az egész műhely és szertár területén a dohányzás.

Kivételt képeznek a műhely- és szertárfőnökség által kijelölt helyek.

148. **Tilos**

festékszóróhelyiségben nyílt lángot használni.

149. Tilos

ugyanabban a helyiségben nitrolakk és terpentines lakk egyidejű fűvását végezni.

150. Tilos

üzemközben a festékszóróberendezés közelében szabad tüzet hagyni, nyílt lángot használni, szikrát okozó szerzőmokat használni vagy ilyen gépet üzembn tartani, valamint olajos rongyot, kócot, gyapotot, festékes- és olajoskannákat elhelyezni vagy ott tartani.

151. Tilos

olajtisztítórongyokat, kóc-, pamutcsomókat a műhelyben eldobálni vagy levetett ruhák zsebeiben hagyni, olajos, zsíros, festékes munkásruhát faszekrénybe zárni, olajos tisztítórongyokat, kóc- vagy pamutcsomókat a műhely területén bárhol másutt összegyűjteni, mint az erre a célra szolgáló zárt vashádogedényben.

A padlóra folyt olajat homokkal fel kell itatni.

152. Tilos

tűzhelyen vagy bármely más helyen tüzet felügyelet nélkül hagyni, a tűzoltófelszereléseket és eszközöket másra mint tűzoltási célokra felhasználni, a tűzoltóság részére fenntartott felvonulási utakat járóművekkel, alkatrészekkel vagy bármi mással eltorlaszolni.

153. **Tilos**

a műhely területén vagy a telepen lévő tűzcsapok fedeleit gépalkatrészek vagy anyagok által befedni vagy hozzáférhetetlenné tenni, vagy pedig a tűzcsapok kulcsait és tömlőit a helyükről elvinni.

154. **Tilos**

a műhelyfőnökség külön engedélye nélkül tűzveszélyes anyaggal rakott kocsit a műhelybe állítani.

Könnyen gyúló vagy robbanó anyaggal töltött vagy megrakott kocsi csak a műhelyfőnökség által kijelölt vágányra állítható.

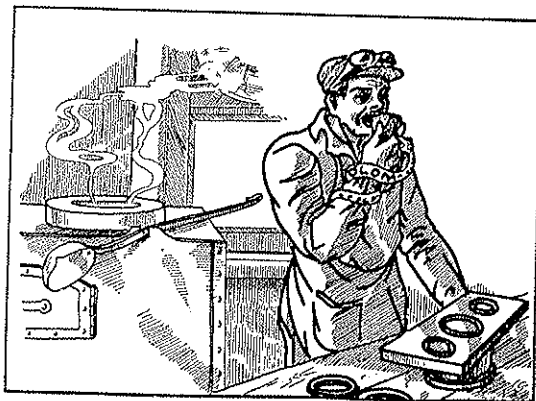
Mérgező anyagok.

155. **Tilos**

fémöntőhelyiségekben, valamint olyan helyeken dolgozni hatásos szellőzés vagy megfelelő egyéni védőfelszerelés nélkül, ahol mérgező gázok vannak vagy fejlődhetnek.

Mindig gondoskodni kell friss levegőről, rendszeres táplálkozásról és ügyelni kell arra, hogy a bélműködés rendben legyen.

156. Tilos

ólomkiöntésnél, akkumulátortöltőtelepeknél, fémöntésnél stb. ólommal szennyezett kézzel a szájhoz nyúlni, étkezni, inni, dohányozni.

Étkezés és eltávozás előtt a kézmosás, arcmosás és szájmosás kötelező, a fogakat fogkefével kell megmosni. Ablakpárkányokat nedves törleronggyal naponta meg kell tisztítani és a szemetet (ólomhulladék, salak stb.) el kell távolítani.

157. Tilos

élelmiszereket és italokat ólomporral szennyezett helyiségbe vinni.

Lehetőleg tejet kell fogyasztani, üres gyomorral nem kívánatos munkába menni.

158. Tilos

a piszkos, ólomporos ruhát hazavinni.

Az ilyen ruhát gyakran ki kell a szabadban porolni vagy ki kell mosni és külön szekrényben kell elhelyezni.

159. Tilos

festékszóróberendezéssel szűrőbetéttel ellátott gázalarc vagy friss levegős védőkészülék nélkül dolgozni.

160. Tilos

előzetes engedély nélkül az edzőműhelyben tartózkodni, az edzőkemencénél ételt melegíteni, az öblítővizet bármely más célra felhasználni és az edzőhelyiségben oda nem való anyagokat tárolni.

161. Tilos

galvanizálóüzemben és durferrittel történő edzésnél a használt anyagot és az edzett alkatrészeket (azok leöblítése előtt) csupasz, kiváltképpen sérült vagy sebes kézzel megfogni, a helyiségben dohányozni, alapos kézmosás nélkül enni vagy inni.

Az ilyen helyen dolgozók gondosan ápolják kezüket.

162. Tilos

az edzéshez és galvanizáláshoz használt ciánsókat és egyéb mérgező vegyi anyagokat máshol, mint légmentesen záró vagy beforrasztott edényben tárolni.

Ezeket zár alatt kell tartani. A szekrény vagy kamra kulcsát

a felügyelettel megbízott művezető őrzi. Az ajtóra »Vigyázat, mérgező!« figyelmeztetést kell kifüggeszteni vagy felírni.

163. Tilos

az edzendő alkatrészeket nem teljesen száraz állapotban és kézzel a forró folyadékot tartalmazó tégelybe helyezni és abból kiemelni.

Az edzőtégely fedőjét csak szükség esetén szabad kinyitni.

164. Tilos

a durferrittel történő edzést gumikesztyű, bőrkötény, sötétszürke szemüveg és oxigénlégzőkészülék (respirátor) vagy megfelelő jelzésű szűrőbetéttel ellátott gázálarc használata nélkül végezni.

A galvanizálóüzemben dolgozók gumikesztyűt és bőrkötényt viseljenek.

TARTALOMJEGYZÉK

	Pontok	Oldal
Általános rendelkezések	1—11.	1—8
Kazánok és erőgépek	12—18.	9—12
Villamosáram	19—26.	13—16
Munkagépek és transzmisszió	27—53.	17—26
Szerszámok	54—62.	27—30
Szilánkok, szálkák és repeszdarabok	63—66.	31—33
Forró, izzó, maróanyagok	67—73.	34—36
Tárgyak omlása, dőlése, esése	74—79.	37—40
Személyek esése, zuhanása	80—83.	41—43
Rakodás, emelés, hordás	84—98.	44—50
Szállítás, tolatás, mozgás	99—116.	51—58
Tartányok	117—122.	60—62
Gázok	123—146.	63—72
Egyéb tűzveszély	147—154.	73—76
Mérgezőanyagok	155—164.	77—81